

5. Bůh Duch svatý

Bůh, věčný Duch, spolupůsobil s Otcem a Synem při stvoření, vtělení a vykoupení. Inspiroval pisatele Bible. Naplňoval Kristův život mocí. Zve a přesvědčuje lidi. Ty, kteří ho poslechnou, obnovuje a proměňuje k Božímu obrazu. Poslán Otcem a Synem, aby byl vždy s Božími dětmi, obdarovává církev duchovními dary, zmocňuje ji k vydávání svědectví o Kristu a v souladu s Písmem ji uvádí do veškeré pravdy. (Gn 1,1.2; L 1,35; 2 Pt 1,21; L 4,18; Sk 10,38; 2 K 3,18; Ef 4,11.12; Sk 1,8; J 14,16-18.26; 15,26.27; 16,7-13)

Ukřižování Ježíšovy následovníky zmátlo, sklíčilo a vyděsilo; zmrtvýchvstání však do jejich života přineslo nové světlo. Když Kristus zlomil okovy smrti, v jejich srdcích znovu zasvitlo království Boží.

V jejich nitru se rozhořelo neuhasitelné nadšení. Zmizely rozdíly, které před několika týdny vytvořily mezi učedníky nepříjemné bariéry. Vzájemně si vyznali své chyby a více se otevřeli Ježíši, svému Králi, který odešel do nebe.

Jednota tohoto kdysi rozptýleného stáda rostla každým dnem, který strávili na modlitbách. Jednoho nezapomenutelného dne chválili Boha. Pojednou prošel jejich středem hluk podobající se hukotu silného vichru. Na hlavu každého z nich sestoupily ohnivé plameny, jako kdyby se žár v jejich srdcích stal viditelným. Duch svatý na ně sestoupil jako nespoutaný oheň.

Naplnění Duchem nemohli potlačit novou horlivou lásku a radost v Ježíši. Veřejně a s nadšením začali hlásat dobrou zprávu o spasení. Zástupy místních občanů a poutníci z mnoha národů se shromáždili u budovy, protože jejich pozornost upoutal nezvyklý zvuk. Když ve svém vlastním jazyku slyšeli mocná svědectví o Božích předivných činech z úst prostých Galilejců, byli zmateni a naplnění úžasem.

Někteří říkali: „Tomu nerozumíme. Co to znamená?“ Jiní se snažili celou věc přejít slovy: „Jsou opilí!“ „Tak to není!“ zvolal Petr do hluku davu. „Vždyť je teprve devět hodin ráno. Co jste slyšeli nebo viděli, se děje, protože zmrtvýchvstálý Ježíš Kristus byl povýšen na pravici Boží a dává nám nyní Ducha svatého.“ (**Skutky apoštolů 2**)

Kdo je Duch svatý?

Bible zjevuje, že Duch svatý je osoba, nikoli nějaká neosobní síla. Výroky jako „toto je rozhodnutí Ducha svatého i naše...“ **Skutky apoštolů 15:28** „Shodli jsme se s Duchem svatým, že na vás nebudeme vkládat žádné další břemeno kromě těchto nezbytných věcí“ ukazují, že první věřící jej považovali za osobu.

Kristus o něm také mluvil jako o další osobě. Řekl: **Jan 16:14** On mě oslaví, neboť vám oznámí, co přijme ode mě. Když Písmo hovoří o trojjediném Bohu, zmiňuje se o Duchu jako o osobě **Matouš 28:19** „Proto jděte. Získávejte učedníky ze všech národů, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“; **2. list Korintským 13:14** Milost Pána Ježíše Krista, Boží láska a společenství Ducha svatého s vámi všemi.

Duch svatý se projevuje osobně. Trápí se **Genesis 6:3** Tehdy si Hospodin řekl: „Můj Duch nezůstane v člověku navěky - je to koneckonců smrtelník! Ať jeho život trvá jen sto dvacet let.“

Duch svatý také učí. **Lukáš 12:12** Duch svatý vás v tu chvíli naučí, co máte říci.

Duch svatý obviňuje. **Jan 16:8** A onť přijda, obviňovati bude svět z hříchu, a z spravedlnosti, a z soudu. Kral.

Duch svatý vede církev. **Skutky apoštolů 13:2** Jednou, když uctívali Pána a postili se, Duch svatý řekl: „Oddělte mi Saula a Barnabáše pro dílo, k němuž jsem je povolal.

Duch svatý pomáhá a přimlouvá se. **List Římanům 8:26** Právě tak nám také Duch pomáhá v naší slabosti. Když ani nevíme, za co a jak se správně modlit, sám Duch prosí s nevýslovným úpěním za nás.

Duch svatý inspiruje. **2. list Petrův 1:21** Proroctví totiž nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží lidé mluvili, jak byli puzeni Duchem svatým.

Duch svatý posvěcuje. **1. list Petrův 1:2** Vyvoleným prozřetelností Boha Otce skrze posvěcení Ducha k poslušnosti a skropení krví Ježíše Krista: Milost vám a hojný pokoj. Tuto činnost nemůže konat pouhá síla, vliv nebo Boží vlastnost. To může činit jen osoba.

Duch svatý je pravý Bůh

Písmo považuje Ducha svatého za Boha. Petr řekl Ananiášovi, že lhaním Duchu svatému nelhal „lidem, ale Bohu“. **Skutky apoštolů 5:3-4** ³Petr mu na to řekl: „Ananiáši, to tě tak ovládl satan, že jsi lhal Duchu svatému? Proč jsi ukryl část peněz za to pole? ⁴Copak nebylo tvé? Nemusel jsi ho prodávat. A když jsi ho prodal, bylo jen na tobě, co s penězi uděláš. Jak tě mohla taková věc napadnout? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“.

Ježíš definoval neodpuštělný hřích jako „rouhání proti Duchu svatému“ slovy: **Matouš 12:31-32** ³¹Proto vám říkám: Každý hřích i rouhání bude lidem odpuštěno, ale rouhání proti Duchu jim odpuštěno nebude. ³²Kdokoli by řekl slovo proti Synu člověka, bude mu odpuštěno, ale kdokoli by mluvil proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím. Toto může platit pouze tehdy, je-li Duch svatý Bůh.

Písmo připisuje Duchu svatému božské vlastnosti. Duch svatý je život. Pavel se o něm zmiňuje jako o „Duchu života“. **List Římanům 8:2** Zákon Ducha života v Kristu Ježíši tě totiž osvobodil od zákona hříchu a smrti.

Kristus jej také nazval „Duchem pravdy“. **Jan 16:13** Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale řekne vše, co uslyší - oznámí vám i věci budoucí. Výrazy „lásku z Ducha“ a „svatý Duch Boží“ ukazují, že láska a svatost jsou součástí jeho přirozenosti.

List Římanům 15:30 Bratři, pro Pána Ježíše Krista a pro lásku Ducha vás prosím, abyste mi pomohli v mém boji. Modlete se za mě k Bohu.

List Efeským 4:30 Nezarmucujte svatého Božího Ducha, jehož pečeti jste byli označeni ke dni vykoupení.

Duch svatý je všemohoucí. Dává duchovní dary. **1. List Korintským 12:11** To vše ale působí jeden a tentýž Duch, který obdarovává každého jednotlivě, jak sám chce.

Duch svatý je všudypřítomný. „Bude“ s Božím lidem „na věky“. **Jan 14:16** Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky.

Nikdo nemůže uniknout jeho vlivu. **Žalm 139:7-10** ⁷Kam bych byl unikl před duchem tvým? Před tvou tváří kam bych se skryl? ⁸Kdybych do nebe vystoupil, tam jsi ty, kdybych si ustlal v podsvětí i tam jsi! ⁹Kdybych si oblékl křídla jitrky, kdybych se usadil za mořem dalekým, ¹⁰i tam by mě vedla ruka tvá, tvá pravice by mě držela!

Je také vševědoucí, neboť „Duch zkoumá všechno, i hlubiny Boží“ a „nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží“. **1. List Korintským 2:10-11** ¹⁰Nám to však Bůh zjevil skrze Ducha, neboť Duch zkoumá všechny věci, i Boží hlubiny. ¹¹Kdo z lidí rozumí člověku než jeho vlastní duch? Stejně tak Boha nezná nikdo než Boží Duch.

Boží činy jsou také spojeny s Duchem svatým. Působil při stvoření i vzkříšení. Job řekl: **Job 33:4** „Duch Boží mě učinil, dech Všemohoucího mě oživil.“ Žalmista napsal: **Žalm 104:30** „Sesíláš-li svého ducha, jsou stvoření znovu.“ Pavel prohlásil: **List Římanům 8:11** „Ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá.“

Zázrak zpřítomnění božského Krista v Marii nemohl způsobit nějaký neosobní vliv nebo stvořená bytost, ale pouze všudypřítomný osobní Bůh. O Letnicích Duch svatý zpřítomnil Boho-člověka Ježíše ve všech, kdo ho ochotně přijali.

Duch svatý je považován za rovného Otci i Synu v křestní formuli kterou najdeme v **Evangelium podle Matouše 28:19** Proto jděte. Získávejte učedníky ze všech národů, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Také je roven Otci i Synu v apoštolském požehnání. **2. List Korintským 13:14** Milost Pána Ježíše Krista, Boží láska a společenství Ducha svatého s vámi všemi.

A také je roven Otci i Synu v pojednání o duchovních darech. **1. list Korintským 12:4-6** ⁴Jsou různé dary, ale tentýž Duch, ⁵jsou různé služby, ale tentýž Pán, ⁶jsou různá působení, ale všechno ve všech působí tentýž Bůh.

Duch svatý a Trojice

Bůh Duch svatý byl od věčnosti třetí osobou Trojice. Otec, Syn a Duch svatý jsou existenčně svébytní. Ačkoli jsou si všichni rovni, existuje v Trojici určité rozdělení funkcí o tom jsme hovořili ve druhé přednášce více.

Pravdě o Bohu Duchu svatém nejlépe porozumíme prostřednictvím Ježíše. Když Duch přichází k věřícím, přichází jako „Duch Kristův“, nepřichází sám od sebe nebo z vlastního pověření. Jeho činnost v dějinách je soustředěna na Kristovo poslání záchrany. Duch svatý působil při Kristově narození. **Evangelium podle Lukáše 1:35** Sestoupí na tebe Duch svatý a

zastíní tě moc Nejvyššího," odpověděl jí anděl. "To svaté dítě, které se narodí, proto bude nazýváno Syn Boží.

Duch svatý při křtu potvrdil počátek jeho veřejného působení. **Matouš 3:16-17** ¹⁶Jakmile byl Ježiš pokřtěn, vystoupil hned z vody a hle, otevřela se mu nebesa a spatřil Božího Ducha, jak sestupuje z nebe jako holubice a přichází na něj. ¹⁷Vtom se z nebe ozval hlas: "Toto je můj milovaný Syn, kterého jsem si oblíbil.

Duch svatý přinesl lidstvu požehnání Kristovy smírné oběti a zmrtvýchvstání. **List Římanům 8:11** Přebývá-li ve vás Duch Toho, který vzkřísil Ježíše z mrtvých, pak Ten, který vzkřísil z mrtvých Krista, obživí i vaše smrtelná těla svým Duchem, který ve vás přebývá.

Zdá se, že Duch svatý plní v Trojici funkci vykonavatele. Když Otec dal světu svého Syna, jak se dočteme v **Evangeliu podle Jana 3:16**, kde je psáno: Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl věčný život, byl tento Syn počat z Ducha svatého a to se dočteme v **Evangeliu podle Matouše 1:18-20** a tam je psáno: ¹⁸Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Marie byla zasnoubena Josefovi, ale předtím, než se vzali, se ukázalo, že je těhotná z Ducha svatého. ¹⁹Její muž Josef byl spravedlivý, a protože ji nechtěl veřejně zostudit, rozhodl se, že se s ní rozejde v tichosti. ²⁰Když však o tom přemýšlel, hle, ve snu se mu ukázal Hospodinův anděl a řekl: "Josefe, synu Davidův, neboj se vzít si Marii za manželku, neboť to, co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Duch svatý přišel naplnit a uskutečnit jejich plán.

Přítomnost Ducha svatého při stvoření ukazuje na jeho aktivní účast ve stvořitelském díle. **Genesis 1:2** Země pak byla pustá a prázdná, nad propastí byla tma a nad vodami se vznášel Boží Duch.

Původ a zachování života závisí na jeho působení; jeho odchod znamená smrt. Písmo praví, že kdyby Bůh „svého ducha i dech jen pro sebe stáhl, tu by všechno tvorstvo rázem vyhynulo, člověk by se obrátil v prach“. **Job 34:14-15** ¹⁴Kdyby ho jen tak napadlo svůj dech, svého ducha odejmout, ¹⁵všechno živé by rázem pomřelo, lidstvo by se bylo do prachu vrátilo! (srov. 33,4). Stopy stvořitelského působení Ducha svatého můžeme vidět v jeho díle nového stvoření v každém člověku, který se otevírá Bohu. Bůh koná své dílo v jednotlivcích skrze Ducha Stvořitele. A tak ve vtělení, stvoření i novém stvoření Duch přichází naplnit Boží záměr.

Zaslíbený Duch

Božím úmyslem bylo, abychom se stali místem, kde by přebýval Duch svatý - viz. **1. List Korintským 3:16** Copak nevíte, že jste Boží chrám? Vždyť ve vás přebývá Boží Duch! Hřích Adama a Evy je oddělil od ráje i od trvalé přítomnosti Ducha. Toto oddělení se stále prohlubuje. Rozsah zla před potopou vedl Boha k prohlášení: **Genesis 6:3** „Můj Duch se nebude s člověkem věčně zaneprazdňovat.“

Ve starozákonních dobách Duch zmocňoval jednotlivce k vykonávání zvláštních úkolů. **Numeri 24:2** Když pak Balaám pozvedl oči a spatřil Izrael tábořící podle kmenů, přišel na něj Boží Duch.; **Soudců 6:34** Na Gedeona tehdy sestoupil Duch Hospodinův. Zatroubil na beraní roh a svolal Abiezerské k sobě.; **1. Samuelova 10:6** Tehdy tě uchvátí Duch Hospodinův, začneš prorokovat s nimi a proměníš se v jiného člověka.

Občas působil Svatý Duch „v lidech“. **Exodus 31:3** Naplnil jsem ho Božím Duchem - zručností, důvtipem a znalostí každého řemesla; **Izajáš 63:11** Potom vzpomínali na dávné dny, na Mojžiše a jeho lid: Kde je Ten, který je vedl mořem spolu s pastýřem svých stád? Kde je Ten, který jim vložil do nitra svého svatého Ducha.

Bezpochyby si skutečně věřící lidé vždycky uvědomovali přítomnost Ducha svatého, ale proroctví předpovídalo vylití Ducha „na každé tělo“. **Joel 3:1** Na všechny lidi pak vylijí svého Ducha a vaši synové i dcery budou prorokovat; vaši starci budou mít sny a vaši mladíci vídat vidění. Je to doba, kdy se mohutný projev Ducha stane počátkem nového věku.

Dokud svět zůstával v rukou uchvatitele, nemohlo nastat vylití plnosti Ducha. Dříve než k tomu mohlo dojít, musel Kristus vykonat svou pozemskou službu a přinést smírnou oběť. Jan Křtitel ukazoval na Kristovu službu jako na službu Ducha, když řekl: **Matouš 3:11** Jistě, já vás křtím vodou k pokání, ale ten, který přichází po mně, je silnější než já. Jemu nejsem hoden ani zout sandály. On vás bude křtít Duchem svatým a ohněm.

Evangelia však nemluví o tom, že by Ježíš křtil Duchem svatým. Jen několik hodin před svou smrtí Ježíš svým učedníkům zaslíbil: **Evangelium podle Jana 14:16-17** „¹⁶Já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – ¹⁷Ducha pravdy.“ Učedníci ovšem neobdrželi zaslíbený křest Duchem u kříže. V pátek při ukřižování se neukázala žádná holubice, ale jen temnota a blesky!

Teprve po svém zmrtvýchvstání dechl Ježíš Ducha na své učedníky. **Evangelium podle Jana 20:22** Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: "Přijměte Ducha svatého.

Dále řekl: **Lukáš 24:49** „Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“

Tuto moc měli přijmout, až „Duch svatý na ně sestoupí a učiní je svědky až na sám konec země“. **Skutky apoštolů 1:8** Přijmete ale moc Ducha svatého přicházejícího na vás a budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku, v Samaří a až na konec světa.

Předpokladem pro vylití Ducha svatého bylo Otcovo přijetí Kristovy oběti. **Jan 7:39** A to řekl o Duchu, kterého měli přijmout věřící v něho; neboť Duch ještě nebyl dán, protože Ježíš ještě nebyl oslaven.

Nový věk nastal až tehdy, když náš vítězný Pán usedl na nebeský trůn. Teprve potom mohl seslat Ducha svatého v jeho plnosti. Apoštol Petr řekl ve **Skutcích apoštolů 2:33** Byl vyvýšen na Boží pravici, přijal od Otce zaslíbení Ducha svatého a to, co teď vidíte a slyšíte, je jeho vylití.

Učedníci se v toužebném očekávání této události svorně a vytrvale modlili. **Skutky apoštolů 1:14** Ti všichni svorně setrvali v modlitbách společně s ženami i s Ježíšovou matkou Marií a s jeho sourozenci.

O Letnicích, padesát dní po ukřižování na Golgotě, nastala nová éra s plnou mocí přítomnosti Ducha. **Skutky apoštolů 2:2-4** ²Náhle se z nebe ozval hukot, jako by se řítíl prudký vítr, a naplnil celý dům, kde seděli. ³Ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, které se rozdělily a spočinuly na každém z nich. ⁴Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

Poslání Ježíše a Ducha svatého byla na sobě zcela závislá. Plnost Ducha svatého se nemohla projevit, dokud Ježíš nesplnil své poslání.

Ježíš Kristus byl počat z Ducha svatého. **Matouš 1:18-21** ¹⁸Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Marie byla zasnoubena Josefovi, ale předtím, než se vzali, se ukázalo, že je těhotná z Ducha svatého. ¹⁹Její muž Josef byl spravedlivý, a protože ji nechtěl veřejně zostudit, rozhodl se, že se s ní rozejde v tichosti. ²⁰Když však o tom přemýšlel, hle, ve snu se mu ukázal Hospodinův anděl a řekl: "Josefe, synu Davidův, neboj se vzít si Marii za manželku, neboť to, co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. ²¹Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš, neboť on zachrání svůj lid od jejich hříchů.

Ježíš byl pokřtěn Duchem svatým. **Evangelium podle Marka 1:9-10** ⁹V těch dnech přišel Ježíš z galilejského Nazaretu a dal se od Jana pokřtít v Jordánu. ¹⁰Když vystupoval z vody, ihned uviděl protržená nebesa a Ducha sestupujícího na něj jako holubice.

Ježíš byl veden Duchem svatým. **Evangelium podle Lukáše 4:1** Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha svatého a Duch jej vedl na poušť.

Ježíš skrze Ducha svatého také konal zázraky. **Evangelium podle Matouše 12:24-32** ²⁴Když to uslyšeli farizeové, řekli: „Tenhle nevymítá demony jinak než Belzebubem, knížetem démonů!“ ²⁵Ježíš ale znal jejich myšlenky, a tak jim řekl: „Každé království rozdělené samo proti sobě zpustne a žádné město nebo dům rozdělený proti sobě neobstojí. ²⁶Vymítá-li satan satana, je rozdělen sám proti sobě. Jak tedy obstojí jeho království? ²⁷A pokud já vymítám demony Belzebubem, kým je vymítají vaši synové? Oni proto budou vašimi soudci. ²⁸Vymítám-li však demony Božím Duchem, jistě k vám přišlo Boží království. ²⁹Jak může někdo vejít do silákovy domu a uloupit jeho majetek, pokud toho siláka nejdříve nespoutá? Teprve tehdy vyloupí jeho dům. ³⁰Kdo není se mnou, je proti mně; kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje. ³¹Proto vám říkám: Každý hřích i rouhání bude lidem odpuštěno, ale rouhání proti Duchu jim odpuštěno nebude. ³²Kdokoli by řekl slovo proti Synu člověka, bude mu odpuštěno, ale kdokoli by mluvil proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím.

Ježíš se obětoval na Golgotě mocí Ducha. **List Židům 9:14-15** ¹⁴Čím spíše krev neposvrtného Krista, který sám sebe obětoval Bohu skrze věčného Ducha, očistí naše svědomí od mrtvých skutků ke službě živému Bohu? ¹⁵Kristus zemřel, aby vykoupil hříchy spáchané za první smlouvy, a tak se stal prostředníkem nové smlouvy, aby všichni povolání mohli přijmout zaslíbené věčné dědictví.

Ježíš byl Duchem svatým také vzkříšen. **List Římanům 8:11** Přebývá-li ve vás Duch Toho, který vzkřísil Ježíše z mrtvých, pak Ten, který vzkřísil z mrtvých Krista, obživí i vaše smrtelná těla svým Duchem, který ve vás přebývá.

Ježíš byl prvním člověkem, který zakusil plnost Ducha svatého. Úžasnou pravdou je, že náš Pán je ochoten vylít svého Ducha na všechny, kteří po něm upřímně touží.

Poslání Ducha svatého

Večer před Ježíšovou smrtí učedníky velice zarmoutila Kristova slova o jeho blízkém odchodu. On je však hned také ujistil, že přijmou Ducha svatého jako jeho osobního zástupce. **Evangelium podle Jana 14:18** Nenechám vás jako sirotky, přijdu k vám.

Původ poslání. Nový zákon představuje Ducha svatého jedinečným způsobem. Je jmenován „Duchem Ježíšovým“. **Skutky apoštolů 16:7** Když se přiblížili k Mysii, pokoušeli se jít do Bitynie, ale Duch Ježíšův jim to nedovolil.

„Je jmenován Duchem jeho Syna“. **List Galatským 4:6** A protože jste synové, Bůh poslal do našich srdcí Ducha svého Syna, volajícího: "Abba, Otče!"

Je jmenován „Duchem Božím“ a Duchem Kristovým. **List Římanům 8:9** Přebývá-li však ve vás Boží Duch, pak nežijete v těle, ale v Duchu. Kdo nemá Kristova Ducha, ten není jeho.

1. List Petřův 1:11 Pídili se po tom, na koho a na kdy jim ukazoval Kristův Duch, který byl v nich a předpovídal Mesiášovo utrpení a následnou slávu.

List Filipským 1:19 vím, že díky vaší modlitbě a pomoci Ducha Ježíše Krista to vše povede k mé záchraně. Otázkou je, kdo však poslal Ducha svatého – Ježíš Kristus nebo Bůh Otec?

Když Kristus odhalil původ poslání Ducha svatého ve ztraceném světě, zmínil se o dvou zdrojích. Především mluví o Otcí: **Evangelium podle Jana 14:16** Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky,

Evangelium podle Jana 15:26 Až přijde ten Utěšitel, kterého vám pošlu od Otce, totiž Duch pravdy, který vychází z Otce, ten o mně bude vydávat svědectví.

Křest Duchem svatým nazval „zaslíbením Otcovým“. **Skutky apoštolů 1:4** Když se s nimi sešel, přikázal jim: "Neopouštějte Jeruzalém, ale očekávejte Otcovo zaslíbení, o kterém jste mě slyšeli mluvit.

Na druhém místě se zmiňuje o sobě: „Pošlu ho [Ducha] k vám.“ **Evangelium podle Jana 16:7** Říkám vám ale pravdu: Je pro vás lepší, abych odešel. Když neodejdu, nepřijde k vám Utěšitel; když ale odejdu, pošlu ho k vám. Takto Duch svatý vychází od Otce i Syna.

Jeho poslání světu. Uznat, že Kristus je Pánem, můžeme jedinečně pod vlivem Ducha svatého. „Nikdo nemůže říci 'Ježíš je Pán', leč v Duchu svatém.“ **1. list Korintským 12:3** Proto chci, abyste věděli, že nikdo, kdo mluví v Duchu svatém, nemůže zlořečit Ježíši, tak jako nikdo nemůže prohlásit "Ježíš je Pán," jedinečně v Duchu svatém.

Je nám dáno ujištění, že skrze Ducha svatého Kristus, který je „pravým světlem“, osvěcuje „každého člověka přicházejícího na svět“. **Evangelium podle Jana 1:9** Tento byl to pravé Světlo osvěčující každého člověka přicházejícího na svět.

Jeho posláním je „přesvědčit svět o hříchu, spravedlnosti a soudu“. **Evangelium podle Jana 16:8** Až přijde, odhalí světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud.

Za prvé, Duch svatý v nás probouzí hluboké přesvědčení o hříchu, zvláště o hříchu nepřijetí Krista. **Evangelium podle Jana 16:9** Hřích, že nevěří ve mne. Za druhé, Duch všechny vybízí k přijetí Kristovy spravedlnosti. Za třetí, Duch nás před soudem varuje tím, že v hříchem zatemnělé mysli probouzí poznání nutnosti pokání a obrácení.

Jestliže jsme činili pokání, můžeme být znovuzrozeni skrze křest vodou a Duchem svatým. **Evangelium podle Jana 3:5** Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, říkám ti: Kdo se

nenarodí z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království.“ Protože v nás přebývá Duch Kristův, začneme žít novým životem.

Jeho působení na věřící. Většina textů o Duchu svatém se týká jeho vztahu k Božímu lidu. Jeho posvěcující vliv vede k poslušnosti. **1. List Petrův 1:2** Vyvoleným prozřetelností Boha Otce skrze posvěcení Ducha k poslušnosti a skroplení krví Ježíše Krista: Milost vám a hojný pokoj.

Nikdo nemůže prožívat trvalou přítomnost Ducha svatého bez splnění určitých podmínek. Petr prohlásil, že Bůh dal Ducha těm, kteří ho poslouchají. **Skutky apoštolů 5:32** A my jsme svědky těchto věcí a rovněž tak Duch svatý, jehož Bůh udělil těm, kdo ho poslouchají. Proto jsou věřící varováni, aby neodporovali Duchu, nezarmucovali ho a neuhašovali Ducha. **Skutky apoštolské 7:51** Jak jste jen tvrdošíjní! Chybí vám obřízka srdce a uší! Stále jen vzdorujete Duchu svatému - jak vaši otcové, tak i vy!

List Efeským 4:30 Nezarmucujte svatého Božího Ducha, jehož pečeti jste byli označeni ke dni vykoupení a **1. List Tesalonickým 5:19** Ducha neuhašujte.

Co Duch koná pro věřící?

1. Duch svatý pomáhá věřícím. V úvodu své promluvy o Duchu svatém jej Kristus nazývá „jiným Přímluvcem“ **Evangelium podle Jana 14:16** Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky. Řecké slovo *Paraklétos* se překládá termínem „Pomocník“, „Utěšitel“, „Rádce“ a může také znamenat „Prostředník“ nebo „Obhájce“.

Názvem *Paraklétos* označuje Písmo také Krista. Je naším Obhájcem a Přímluvcem před Otcem. **1. List Janův 2:1** Toto vám píšu, moji drazí, abyste nehřešili. Kdyby někdo zhřešil, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista, toho Spravedlivého.

Kristus jako Přímluvce, Prostředník a Pomocník nás představuje Bohu a zjevuje nám Boha. Podobně nás Duch vede ke Kristu a zjevuje nám Kristovu milost. To také vysvětluje, proč je Duch nazýván „Duchem milosti“. **Židům 10:29** Představte si, čím přísnější trest zasluhuje ten, kdo pošlapal Božího Syna, přestal si cenit krve smlouvy, již byl posvěcen, a potupil Ducha milosti!

Jedním z jeho největších darů je udělení Kristovy spásné milosti lidem. **1. List Korintským 15:10** Představte si, čím přísnější trest zasluhuje ten, kdo pošlapal Božího Syna, přestal si cenit krve smlouvy, již byl posvěcen, a potupil Ducha milosti!

2. List Korintským 6:1 Jako jeho spolupracovníci vás však také vyzýváme, abyste nepromarnili milost, kterou vám Bůh dává.

2. Duch svatý Přináší Kristovu pravdu. Kristus nazýval Ducha svatého „Duchem pravdy“. **Evangelium podle Jana 14:17** totiž Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout, neboť ho nevidí a nezná. Vy ho však znáte, neboť žije u vás a bude ve vás.;

Jan 15:26 Až přijde ten Utěšitel, kterého vám pošlu od Otce, totiž Duch pravdy, který vychází z Otce, ten o mně bude vydávat svědectví.;

Jan 16:13 Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale řekne vše, co uslyší - oznámí vám i věci budoucí.

K jeho působení patří také připomínání všeho, co nám Ježíš řekl. **Evangelium podle Jana 14:26** Avšak Utěšitel, ten Duch svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.

Jeho poselství svědčí o Ježíši Kristu. **Evangelium podle Jana 15:26** Až přijde ten Utěšitel, kterého vám pošlu od Otce, totiž Duch pravdy, který vychází z Otce, ten o mně bude vydávat svědectví.

3. *Zpřítomňuje Krista.* Duch svatý nepřináší jen poselství o Kristu, ale Krista také zpřítomňuje. Ježíš řekl: **Evangelium podle Jana 14:16-17** ¹⁶Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky, ¹⁷totiž Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout, neboť ho nevidí a nezná. Vy ho však znáte, neboť žije u vás a bude ve vás.

Evangelium podle Jana 16:7 Říkám vám ale pravdu: Je pro vás lepší, abych odešel. Když neodejdu, nepřijde k vám Utěšitel; když ale odejdu, pošlu ho k vám.

Ježíš omezen svým lidstvím nebyl všudypřítomný. Bylo proto užitečné, že odešel. Skrze Ducha může být stále všude. Ježíš řekl: **Evangelium podle Jana 14:16** Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky.

Ježíš ujišťuje své učedníky že s nimi Duch svatý zůstane a že je nenechá osiřelé. **Evangelium podle Jana 14:16-18** ¹⁶Já pak požádám Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky ¹⁷totiž Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout, neboť ho nevidí a nezná. Vy ho však znáte, neboť žije u vás a bude ve vás. ¹⁸Nenechám vás jako sirotky, přijdu k vám. „Duch svatý je Kristův zástupce bez lidské přirozenosti a na ní nezávislý.“¹

Při vtělení Duch svatý zpřítomnil Krista v člověku – v Marii. O Letnicích Duch zpřítomnil vítězného Krista světu. Kristova zaslíbení „nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu“ **List Židům 13:5** a „já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ **Evangelium podle Matouše 28:20** se uskutečňují skrze Ducha.

Z tohoto důvodu Nový zákon nazývá Ducha svatého „Duchem Ježíše Krista“, což je termín, který nebyl nikdy použit ve Starém zákoně. **List Filipským 1:19** vím, že díky vaší modlitbě a pomoci Ducha Ježíše Krista to vše povede k mé záchraně.

Otec a Syn si prostřednictvím Ducha činí příbytek u věřících jak je psáno v **Evangeliu podle Jana 14:23** Ježíš mu odpověděl: "Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo; můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a budeme žít s ním, tak mohou i věřící přebývat v Kristu jedině skrze Ducha.

4. *Vede činnost církve.* Protože Duch svatý zpřítomňuje Krista, je na zemi jeho pravým zástupcem. Jako trvalá autorita ve věcech víry a učení vede církve v plném souladu s Bibli. „Výrazným rysem protestantismu – bez něhož by protestantismus neexistoval – je, že Duch svatý je pravým zástupcem nebo nástupcem Krista na zemi. Být závislým na organizaci, vůdcích nebo moudrosti lidí znamená postavit lidské na místo Božího.“²

Duch svatý se účastnil správy apoštolské církve. Skrze modlitbu a půst ji vedl při volbě

misionářů jak je psáno ve **Skutcích apoštolů 13:1-4** ¹V antiochijské církvi byli proroci a učitelé: Barnabáš, Šimon zvaný Černý, Lucius Kyrénský, Menachem, vychovaný společně s tetrarchou Herodem, a Saul. ²Jednou, když uctívali Pána a postili se, Duch svatý řekl: "Oddělte mi Saula a Barnabáše pro dílo, k němuž jsem je povolal." ³Po půstu a modlitbě na ně tedy vložili ruce a propustili je. ⁴Oni pak, vysláni Duchem svatým, přišli do Seleukie, odkud odpluli na Kypr.

Zvolení jednotlivci byli známí svou otevřeností pro působení Ducha. Kniha Skutků je popisuje jako „naplněné Duchem svatým“. **Skutky apoštolů 13:9,52** ⁹Saula, zvaného také Pavel, naplnil Duch svatý. ⁵²Učedníci pak byli plní radosti a Ducha svatého.

Duch svatý vedl jejich činnost. **Skutky apoštolů 16:6-7** ⁶Procestovali Frygii a Galacii, protože jim Duch svatý zabránil kázat Slovo v Asii. ⁷Když se přiblížili k Mysii, pokoušeli se jít do Bitynie, ale Duch Ježíšův jim to nedovolil.

Pavel připomínal starším církve, že byli na své místo ustanoveni Duchem svatým. **Skutky apoštolů 20:28** Dbejte tedy na sebe i na celé stádo, jehož správci vás Duch svatý ustanovil, abyste pásli Boží církev, kterou vykoupil svou vlastní krví.

Duch svatý hrál důležitou roli při řešení vážných problémů, které ohrožovaly jednotu církve. Písmo uvádí rozhodnutí prvního církevního koncilu slovy: „Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše...“ **Skutky apoštolů 15:28** Shodli jsme se s Duchem svatým, že na vás nebudeme vkládat žádné další břemeno kromě těchto nezbytných věcí.

5. Dává církvi zvláštní dary. Duch svatý udělil Božímu lidu zvláštní dary. V starozákonních dobách „Duch Hospodinův“ sestoupil „na“ jednotlivce a dával jim mimořádnou moc vést a vysvobozovat Izraele. **Soudců 3:10** Spočinul na něm Duch Hospodinův, a tak se stal v Izraeli soudcem. Vytáhl do boje a Hospodin mu vydal aramejského krále Kušana Rišatajima do rukou, takže ho přemohl.

Soudců 6:34 Na Gedeona tehdy sestoupil Duch Hospodinův. Zatroutil na beraní roh a svolal Abiezerské k sobě.

Soudců 11:29 Na Jiftachovi tehdy spočinul Duch Hospodinův. Táhl Gileádem a Manasesem, prošel gileádskou Micpou a odtud vytáhl proti Amoncům.

Duch svatý také dává schopnost prorokovat. **Numeri 11:17.25.26** ¹⁷Já sestoupím a budu tam s tebou mluvit. Tehdy vezmu z Ducha, který je na tobě, a vložím jej na ně, aby nesli břímě lidu s tebou a nemusel jsi je nést sám.

²⁵Tehdy Hospodin sestoupil v oblaku a mluvil s ním. Vzal z Ducha, který byl na Mojžíšovi, a udělil jej těm sedmdesáti stařešinům. Jakmile na nich Duch spočinul, prorokovali, ale pak už nikdy, ²⁶Dva muži ovšem zůstali v táboře; jeden se jmenoval Eldad a druhý Medad. Protože byli na seznamu, spočinul Duch i na nich (ačkoli nevyšli ke Stanu), a tak prorokovali v táboře.;

2. Samuelova 23:2 Promlouvá ze mě Hospodinův duch, jeho slovo ve svých ústech mám.

Duch sestoupil na Saula a Davida, když byli pomazáni za vůdce Božího lidu.

1. Samuelova 10:6.10 ⁶Tehdy tě uchvátí Duch Hospodinův, začneš prorokovat s nimi a proměníš se v jiného člověka. ¹⁰Když přišli ke Gibeji, hle - přímo proti nim jde průvod

proroků. Vtom se ho zmocnil Duch Hospodinův a on s nimi upadl do prorockého vytržení.

1. Samuelova 16:13 Samuel tedy vzal roh s olejem a uprostřed jeho bratrů ho pomazal. Od toho dne se Davida zmocnil Duch Hospodinův. Samuel pak vstal a odešel do Rámy.

Některé lidi Duch uschoptil vykonat jedinečné umělecké dílo. **Exodus 28:3** Promluv se všemi nadanými řemeslníky, jimž jsem dal důmyslného ducha, ať Áronovi udělají roucha, v nichž bude posvěcen, aby mi konal kněžskou službu.

Exodus 31:3 Naplnil jsem ho Božím Duchem - zručností, důvtipem a znalostí každého řemesla.

Exodus 35:30-35 ³⁰Mojžíš pak synům Izraele řekl: "Pohleďte, Hospodin povolal osobně Becaleela, syna Uriho, syna Hurova z pokolení Juda. ³¹Naplnil ho Božím Duchem - zručností, důvtipem a znalostí každého řemesla, ³²aby vymýšlel vzory a prováděl je ve zlatě, stříbře a bronzu, ³³aby opracovával a osazoval drahokamy, opracovával dřevo a ovládal každé řemeslo. ³⁴Dal mu také schopnost vyučovat, jemu i Oholiabovi, synu Achisamachovu z pokolení Dan. ³⁵Obdaril je nadáním pro každé řemeslo, od rytectví přes vytkávaní a vyšívání modrých, purpurových a šarlatových látek i kmentu až po tkaní. Ovládají každé řemeslo a umí vymýšlet plány.

V době prvotní církve Kristus uděloval církvi své dary prostřednictvím Ducha svatého. Duch svatý rozděloval tyto duchovní dary věřícím podle svého uvážení a pro užitek celé církve.

Skutky apoštolů 2:38 „Čiňte pokání,“ odpověděl Petr, „a každý se nechte pokřtít ve jménu Ježíše Krista, aby vám byly odpuštěny hříchy. I vy přijmete dar Ducha svatého.

1. list Korintským 12:7-11 ⁷Každý ovšem dostává projev Ducha ke společnému užtku: ⁸jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, jinému od téhož Ducha slovo poznání, ⁹dalšímu víra v tomtéž Duchu, jinému dary uzdravování v tomtéž Duchu, ¹⁰jinému konání zázraků, jinému proroctví, jinému rozlišování duchů, jinému různé druhy jazyků, jinému výklad jazyků. ¹¹To vše ale působí jeden a tentýž Duch, který obdarovává každého jednotlivě, jak sám chce.

Dával zvláštní moc potřebnou k hlásání evangelia až do končin země. **Skutky apoštolů 1:8** Přijmete ale moc Ducha svatého přicházejícího na vás a budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku, v Samaří a až na konec světa.

6. Naplňuje srdce věřících. Pavlova otázka učedníkům v Efezu „Když jste uvěřili, přijali jste Ducha svatého?“ je velmi důležitou otázkou pro každého věřícího. **Skutky apoštolů 19:2** Zeptal se jich: "Přijali jste Ducha svatého, když jste uvěřili?" "Nikdy jsme o Duchu svatém ani neslyšeli," řekli mu na to.

Když Pavel obdržel zápornou odpověď, vložil na tyto učedníky ruce a oni přijali křest Ducha svatého. **Skutky apoštolů 19:6** Když pak na ně Pavel položil ruce, sestoupil na ně Duch svatý, takže začali mluvit v jiných jazycích a prorokovat.

Tato událost ukazuje, že přesvědčení o hříchu, které působí Duch svatý a život naplněný Duchem jsou dvě odlišné zkušenosti.

Ježíš zdůraznil nezbytnost narození z vody a z Ducha. **Evangelium podle Jana 3:5** Ježíš mu odpověděl: "Amen, amen, říkám ti: Kdo se nenarodí z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království.

Těsně před svým nanebevstoupením přikázal, aby noví věřící byli pokřtěni „ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“. **Evangelium podle Matouše 28:19** Proto jděte. Získávejte učedníky ze všech národů, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.

V souladu s tímto příkazem Petr kázal, že „dar Ducha svatého“ je třeba přijmout při křtu. **Skutky apoštolů 2:38** „Čiňte pokání,“ odpověděl Petr, „a každý se nechte pokřtít ve jméno Ježíše Krista, aby vám byly odpuštěny hříchy. I vy přijmete dar Ducha svatého. I Pavel potvrzuje důležitost křtu Duchem svatým a naléhavě vyzývá, aby věřící „byli naplněni Duchem“. **List Efeským 5:19** Promlouvejte k sobě navzájem v žalmech, chvalozpěvech a duchovních písních; svým srdcem zpívejte a hrajte Pánu.

Naplnění Duchem svatým nás přetvořuje k Božímu obrazu a dílo posvěcení, které začalo při znovuzrození, dále pokračuje. Bůh nás podle svého milosrdenství zachránil „obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého. Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele.“ **List Titovi 3:5-6** ⁵spasil nás - ne pro naše spravedlivé skutky, ale pro své milosrdenství. Poskytl nám koupel znovuzrození a obnovení Ducha svatého, ⁶kterého na nás vylil v hojnosti skrze našeho Spasitele Ježíše Krista.

„Nepřítomnost Ducha činí službu evangelia bezmocnou. Můžeme být vzdělání, mít talent, výmluvnost i všechny přirozené nebo získané dovednosti, ale bez přítomnosti Ducha Božího nelze nikoho oslovit a žádný hříšník nebude získán pro Krista. Na druhé straně, jsou-li spojení s Kristem, vlastní-li dary Ducha, pak nejchudší a nejnevzdělanější z jeho učedníků budou mít sílu, která bude působit na srdce. Bůh je učiní nástrojem pro působení nejmocnější autority ve vesmíru.“³

Duch je životně důležitý. Všechny změny, které v nás Kristus působí, se dějí působením Ducha svatého. Jako věřící bychom si měli stále uvědomovat, že bez Ducha nedokážeme vykonat nic. **Evangelium podle Jana 15:5** Já jsem vinná réva a vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce; beze mě nedokážete nic.

Dnes Duch svatý zaměřuje naši pozornost na největší dar lásky, který Bůh poskytuje ve svém Synu. Naléhá, abychom neodporovali jeho výzvě, ale přijali jediný způsob, jak se smířit se svým milujícím a dobrotivým Otcem.

Poznámky

1. E. G. Whiteová, *Desire of Ages*, str. 669.
2. LeRoy E. Froom, *The Coming of the Comforter*, rev. vyd. (Washington, D. C.: Review and Herald, 1949), str. 66.67.
3. E. G. Whiteová, *Testimonies for the Church* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1948), sv. 8., str. 21.22.